

може призвести до ще більших ускладнень мовних розладів, таких як заїкання та нейропатія. Варто переключити увагу дошкільника на інший вид роботи;

– намагатися постійно забезпечувати правильний мовленнєвий розвиток дитини. Це допоможе дитині краще встановлювати контакт з іншими дітьми, вільно висловлювати свої думки та бажання, сприяти успішному навчанню [2].

Отже, батьки та родичі дитини мають великий вплив на формування її мовленнєвого та загального розвитку, тому необхідно залучати їх до освітнього процесу та давати рекомендації щодо сприятливого мовного та соціального середовища вдома. Мовленнєві ігри під умілим керівництвом дорослих є дуже важливими для покращення мовлення дошкільників. Вони є найефективнішим засобом навчання, розвитку мовлення та характеру. Процес навчання мовлення дітей не будується на простих, зрозумілих і готових рецептах, його успіх багато в чому залежить від творчого підходу до запропонованого матеріалу.

Література

1. Андрейко Б.В. Психологічні особливості соціалізації та спілкування дітей дошкільного віку із ЗНМ III рівня. *Психологічний часопис*. Науково-практичний журнал Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. № 2 (том 5). Київ, 2019. С. 213–226.

2. Брушневська І.М., Рібцун Ю.В. Психолого-педагогічна підтримка дітей п'ятого року життя із лексико-граматичними труднощами : навч.-метод. посіб. для роботи з дітьми із порушеннями мовлення. Луцьк, 2023. 240 с.

3. Лещій Н.П., Гуцол М.А. Корекція мовленнєвої діяльності у дітей з порушеннями мовлення на онлайн заняттях засобами гри. *Інноваційна педагогіка*. Випуск 65. Том 1. 2023. С. 99–102.

4. Кудярска Т.Р. Виховання та навчання дітей з мовними порушеннями в умовах модернізації освіти. *Логопед*. 2017. № 8. С. 17–18.

5. Рібцун Ю. В. Дитина із порушенням мовленнєвого розвитку. Путівник для батьків дітей з особливими освітніми потребами : навч.-метод. посіб. у 9 кн. / за заг. ред. А. А. Колупаєвої. К. : ТОВ ВПЦ «Літопис-XX». 2010. Книга 9. 36 с.

6. Тищенко В.В., Рібцун Ю.В. Як навчити дитину правильно розмовляти: від народження до 5 років : поради батькам. К. : Літера ЛТД. 2006. 128 с.

Глушко О.З.

кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник
відділу порівняльної педагогіки
Інституту педагогіки НАПН України
glushko.oks74@gmail.com

ІНТЕГРАЦІЯ ШКІЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР В КОНТЕКСТІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВЧИТЕЛІВ

Інтеграція України в європейський освітній простір є важливим кроком для розвитку освіти в країні, покращення її якості та поглиблення співпраці з іншими європейськими країнами та інституціями.

В Україні в останні роки було прийнято ряд законів, стратегій і постанов, які сприяють розвитку підвищення кваліфікації вчителів, а саме: Закон України «Про освіту» (2017), Закон України «Про повну загальну середню освіту» (2020), Концепція Нової української школи (2017), Концепція розвитку педагогічної освіти (2018), Концепція МОН України «План відновлення. Освіта і наука» (2022), Національна стратегія розвитку інклюзивного навчання на період до 2029 року (2024), Стратегічний план діяльності Міністерства освіти і науки України до 2027 року (2024), постанова МОН України «Положення про сертифікацію педагогічних працівників» (2018), постанова МОН України «Деякі питання професійного розвитку педагогічних працівників» (2020), постанова МОН

України «Про внесення змін до Положення про сертифікацію педагогічних працівників» (2023) тощо. Зазначені документи створюють правову базу для розвитку професійної компетентності вчителів, що є важливим елементом модернізації освіти в Україні та її успішної інтеграції в європейський освітній простір.

У Концепції розвитку педагогічної освіти (наказ від 16 липня 2018 року, № 776) наголошено на необхідності вдосконалення системи педагогічної освіти, забезпечення ефективної підготовки та професійного розвитку педагогічних працівників. Зазначено, що однією із важливих вимог успішної професійної діяльності є безперервний професійний розвиток педагога, який може здійснюватися шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти [2].

У 2022 р. Міністерство освіти і науки розробило Концепцію «План відновлення. Освіта і наука». Цей стратегічний документ спрямований на відновлення і розвиток освітньої системи країни у післявоєнний період. Одним із важливих напрямів концепції є підвищення кваліфікації педагогів. У концепції зацентовано на необхідності реформи системи професійного розвитку вчителів, створення сучасного ринку освітніх послуг. Як складову реформи, запропоновано ваучерну програму, що дозволить вчителю самостійно обирати де і в якому обсязі підвищувати свій фаховий рівень, укладаючи індивідуальні угоди на навчання [1]. Отже, зроблено акцент на необхідності впровадження нових підходів, моделей та механізмів у системі підготовки та професійного розвитку педагогічних працівників.

Інтеграція української освіти в європейський освітній простір (ЄОП) передбачає не лише адаптацію нормативно-правової бази, але й підвищення кваліфікації вчителів, оскільки вони відіграють ключову роль у реалізації нових педагогічних підходів, технологій та методик. Ось кілька практик, які можуть сприяти підвищенню кваліфікації вчителів у контексті інтеграції шкільної освіти України в ЄОП:

1. *Професійний розвиток.* Забезпечення доступу вчителів до якісних програм професійного розвитку. Це можуть бути тренінги, семінари, майстер-класи, онлайн-курси, онлайн-тренінги та інші форми навчання. Розвиток ринку освітніх послуг.

2. *Міжнародна співпраця.* Залучення вчителів до міжнародних професійних мереж та обмінних програм, а саме: стажування в європейських школах, участь у проєктах співпраці з іноземними партнерами, участь у міжнародних конференціях та семінарах.

3. *Самостійне навчання.* Сприяння самостійному навчанню вчителів, використання цифрових ресурсів та онлайн-платформ для самоосвіти. Це можуть бути вебінари, відеоуроки, електронні курси, дистанційні навчальні програми, які дають змогу вчителям самостійно вивчати нові методики та педагогічні підходи.

4. *Оцінка професійного розвитку.* Впровадження системи оцінювання професійного розвитку вчителів, яка відповідає європейським стандартам. Це можуть бути портфоліо, оцінка колегами, залучення до професійних асоціацій.

5. *Забезпечення матеріальних ресурсів вчителям.* Забезпечення вчителів необхідними матеріальними ресурсами, які допоможуть їм впроваджувати інноваційні підходи, а саме: електронні підручники, навчальні матеріали, технічне обладнання, доступ до комп'ютерів та Інтернету тощо.

6. *Мотивація професійної діяльності.* Вмотивований вчитель, націлений на постійне професійне зростання, виступає одним із акторів сприяння підвищення якості шкільної освіти та реалізації реформ.

Ці практики спрямовані на підвищення кваліфікації вчителів та їх підготовку до реалізації європейських стандартів та успішної інтеграції в європейський освітній простір. Вони допоможуть вчителям оволодіти новими знаннями, навичками та компетентностями, необхідними для ефективної роботи в сучасному освітньому середовищі.

Зроблено висновок, що інтеграція української системи освіти в європейський освітній простір є складним, але необхідним процесом. Він потребує комплексного підходу, який включає підвищення кваліфікації вчителів, адаптацію програм та активне міжнародне

співробітництво. Це не лише сприятиме розвитку освіти, але й забезпечить довгострокові, якісні зміни в українському суспільстві.

Література

1. Концепція «План відновлення. Освіта і наука» (проект станом на 03.08.2022). URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/gromadske-obgovorennya/2022/08/19/НО.royekt.Planu.vidnovl.Osv.i.nauky-19.08.2022.pdf>
2. Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти : наказ Міністерства освіти і науки від 16.07.2018 р. № 776. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti> (дата звернення: 27.09.2024).

Глядик М.Б.

методист обласного ресурсного центру
підтримки інклюзивної освіти ТОКППО
m.hliadyk@ippo.edu.te.ua

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ УЧИТЕЛЯ В УМОВАХ УПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВИТИ

На сучасному етапі розвитку освіти в українській педагогіці все активніше звертаються до проблеми інклюзивного навчання, яке передбачає доступність освіти для всіх, зокрема й для осіб з особливими освітніми потребами. Навчання в умовах воєнного стану вирішує багато викликів, яких зазнала освіта в Україні. Разом з тим, навчальний процес потребує об'єднання спільних зусиль батьків, учнів та педагогічних працівників для досягнення необхідних результатів навчання, а також підтримки з боку держави. Підтримуючи ідею інклюзивної освіти, реалізуючи впровадження інклюзивної практики, заклади освіти під час воєнного періоду мають діяти в інноваційному режимі.

Проблема удосконалення процесу підготовки майбутніх учителів ЗЗСО до роботи в умовах інклюзивної освіти постійно знаходиться у центрі уваги науковців, які займаються проблемами навчання дітей з психофізичними порушеннями (Н.Дятленко, А.Колупаєва, С.Литовченко, С.Миронова, Ю.Найда, Н.Назарова, В.Тищенко, А.Шевцов, М.Шеремет та ін.).

Н.Бібік, Л.Вашенко, О.Локшина та інші дослідники вважають компетентність ключовим поняттям педагогіки. Вони вказують на те, що з одного боку, компетентність органічно поєднує інтелектуальну і навчальну складові освіти, а з іншого саме у понятті компетентності закладають ідеологію інтерпретації змісту освіти, сформованого від результату [2, с.87].

Сьогодні проблема навчання дітей з особливими потребами набуває широкої актуальності. Система інклюзивної освіти спрямована на реалізацію принципів недискримінації, демократії, гуманізму, справедливості, індивідуального підходу до всіх учасників навчально-виховного процесу, особливо до дітей з особливими освітніми потребами. Інклюзивна компетентність педагога забезпечується сформованістю її складових. Так, в структурі інклюзивної компетентності майбутнього педагога можна виділити наступні компоненти: мотиваційно-ціннісний, когнітивноопераційний, рефлексивно-оцінний [1].

Мотиваційно-ціннісний компонент прогнозує скупчення соціальних настанов, інтересів, захоплень, цінних орієнтирів і розвиненість психологічних властивостей особливості педагога, які йому потрібні для виконання інклюзивної діяльності [1].

Когнітивно-операційний компонент інклюзивної компетентності педагога охоплює систему психолого-педагогічних та інклюзивних знань і спеціальних інклюзивних умінь, знання, які необхідні для здійснення інклюзивної діяльності, успішного й адекватного розв'язання багатогранних педагогічних ситуацій, пов'язаних із переходом до інклюзивної моделі навчання [1].

Рефлексивно-оцінний компонент інклюзивної компетентності педагогів проявляється в здатності аналізу й самоаналізу власної професійної діяльності, пов'язаної з виконанням